

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7792920>

Accepted: 23.03.2023

Hipermodern Küresel Sorun: Göçmen Davranışlarında Suça Eğilim

Hypermodern Global Problem: Crime Tendencies In Migrant Behavior

Sedat CERECİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İletişim Fakültesi
s.cereci@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3762-6483>

Özet

Bu çalışmada, hipermodern çağın küresel sorunu olan göçmenlerin suça eğilimleri temelinde göç travmasından kaynaklanan davranışları irdelenmiş, göçmenlerin suça eğilim nedenleri değerlendirilmiş, küresel istatistiklerden de yararlanılarak göçten kaynaklanan sorunların iletişim olanaklarıyla çözülebileceği vurgulanmıştır. Dünyada, sayıları milyonları bulan göçmenler, siyasal, ekonomik ve sosyal sorunlar başta olmak üzere pek çok sorunun kaynağı olabilmekte, çoğu zaman da doğrudan suçlu olarak nitelenebilmektedir. Yüksek teknolojiye rağmen, hipermodern çağın en büyük sorunlarından biri olan göç, göçmen psikolojisi ve göçmen davranışları açısından da ciddiyetle ve detaylı biçimde ele alınması gereken konudur. Uzun süre göçe maruz kalmış ve göç nedeniyle değişik sorunlar yaşamış ülkeler dışında, göçün neden olduğu sorunlar ve göçmen davranışları fazlaca irdelenmemiştir. Göçmenler, pek çok ülkede potansiyel suçlu olarak görülen, ayrıştırılan ve dışlanan kişiler olarak ağır bir yükün altında ezilmekte, iletişim kurmakta zorluk çekmekte, ağır bir travma yaşamaktadırlar. Bazı göçmenler, istemeseler de, koşulların etkisiyle suça eğilim göstermekte, adaptasyon ve entegrasyon süreçlerinde başarısız olmaktadır. Göçmenlerin adaptasyon ve entegrasyon süreçlerinin sorunsuz biçimde ilerlemesi ve toplumla bütünleşmeleri için elverişli iletişim ortamları oluşturulması gerekmektedir. Göçten kaynaklanan sorunların temel çözümü, göçmenlerin, iletişim aracılığıyla adaptasyon ve entegrasyon süreçlerinin kolaylaştırılması ve bütünleşmenin bir an önce sağlanması olarak görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, İletişim, Davranış, Göç, Adaptasyon.

Abstract

In this study, the behavior of immigrants resulting from migration trauma, which is the global problem of the hypermodern age, was examined on the basis of their tendency to crime, the reasons for the tendency of immigrants to crime were evaluated, and it was emphasized that problems

arising from migration could be solved by means of communication opportunities by making use of global statistics. Immigrants, numbering millions in the world, can be the source of many problems, especially political, economic and social problems, and can often be described as direct criminals. Despite the high technology, immigration, one of the biggest problems of the hypermodern age, is an issue that needs to be addressed seriously and in detail in terms of immigrant psychology and immigrant behavior. Except for the countries that have been exposed to immigration for a long time and have experienced different problems due to immigration, the problems caused by immigration and immigrant behavior have not been examined much. Immigrants, who are seen as potential criminals, segregated and excluded in many countries, are crushed under a heavy burden, have difficulty in communicating, and experience severe trauma. Some immigrants, despite their unwillingness, tend to crime under the influence of circumstances and fail in the adaptation and integration processes. It is necessary to create favorable communication environments for the adaptation and integration processes of immigrants to proceed smoothly and for their integration into society. The main solution to the problems arising from migration seems to be facilitating the adaptation and integration processes of immigrants through communication and ensuring integration as soon as possible.

Keywords: Migrant, Communication, Behavior, Migration, Adaptation.

GİRİŞ

Sinema bazen, göç ve göçmenlerle ilgili dramatik yapımlar üretmiş ve bu filmlerde, göçmenlerin göç sürecinde yaşadıkları deneyimlere bağlı olarak değişen davranışları seçik biçimde gösterilmiştir. Sinemada psikolojik bir yaklaşımla ele alınan göçmen davranışları konusu, göçmenlerin yaşadığı psikolojik karmaşa ve çöküntüyü de açıkça ortaya koymaktadır. James Gray'ın 2013 yılında çektiği *The Immigrant* filminde Marion Cotillard'ın oynadığı Ewa Cybulski karakteri üzerinden bir göçmen kadının psikolojisi ve davranışlarındaki değişim değerlendirilmektedir (Gilfoyle, 2015: 456). Filmde, göçmen bir kadının, yaşadığı deneyimlerle psikolojisinin bozulması, insanlara güvensizliği, tanrıdan umudunu kesmesi ve anlaşılmaz bir çöküntü içinde olması vurucu biçimde yansıtılmıştır.

Son yüzyıl, siyasal, ekonomik, kültürel ve diğer nedenlere bağlı kitlesel göçler ve göçlerin neden olduğu sorunlarla gelmiştir. Göçün yoğun biçimde yaşandığı ve göçmenlerin sorun olarak görüldüğü bazı toplumlarda göçmenler ağır biçimde suçlanmakta, aşağılanmakta ve dışlanmaktadır (Herwig ve Konietzka, 2012: 303). Bu çalışma, göçmenlerin yaşadığı psikolojik travmadan yola çıkarak göçün neden olduğu sorunları ele almakta ve göçmen iletişimiyle sorunların çözümüne vurgu yapmaktadır.

Uluslararası göçlerde milliyetçi duygularla doğrudan suç potansiyeli olarak görülen göçmenlerin daha ağır psikolojik yükü bulunmakta, suçlu potansiyeli olarak görülen ve aşağılanan göçmenler daha çok soruna neden olmaktadır (Casseo, 2012: 114). Göçün korku, kaygı gibi duygusal etkileri

doğrudan insan psikolojisini etkileyen ve davranışlara yansıyan unsurdur. Gelecek kaygısının yanı sıra sahip olduklarını yitirme korkusu da göçmenin davranışlarını etkileyen, iletişim dilini bile değiştiren öğeler olarak ortaya çıkmaktadır (Razum vd., 2008: 111). Göçmenin, derdini anlatamadığı zaman, mağduriyetini dile getiremediği zaman suça yönelmesi çoğu zaman olağan karşılanmaktadır.

Häussermann ve Haila'nın ortaya attığı kurama göre, tanımadığı bir ortama gelen göçmen doğal olarak kendini rahatsız hissetmekte ve olumsuz davranışlar sergilemektedir. Kolay ve çabuk iletişim kuramama da bu nedene bağlı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Costa ve Ewert, 2014: 148). Göçmenlerin suça eğilimini önlemek isteyen devletler, göçmenler için sosyal ortamlar, iletişim olanakları, adaptasyon ve entegrasyonu kolaylaştıran eğitim programları düzenlemektedir.

Özellikle eğitim görmemiş, okuma yazma bilmeyen göçmenlerde görülen suça eğilim, ahlaksızca davranışlardan terör eylemlerine kadar geniş bir kapsamda ele alınmakta, her suça eğilim vakasında iletişimsizlik etkenine gönderme yapılmaktadır (Gleixner, 2021: 52). İletişim kurmakta zorlanan göçmenlerin suça eğiliminin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

1960ların sonlarına kadar çok da etkin olmayan suç sosyolojisi, 1968'de Fritz Sack ve René König tarafından Amerikalı yazarların da katkılarıyla geliştirilerek, göçmen suçlarını da araştırmaya başlamıştır (Karstedt ve Oberwittler, 2004: 13). Göçmenlerin suça eğilimi, suç sosyolojisi tarafından öncelikle belirli yoksunluk ve yoksulluklarla açıklanmaktadır. Bu yoksunlukların başında da sosyal ortam ve iletişim gelmektedir (Hess ve Scheerer, 2004: 77). İletişim kuramayan insanların psikolojilerinin bozulduğu, sosyal ortamdaki düzenli yaşam ve değerlerden de uzak kaldığı bilinmektedir.

GÖÇMEN PSİKOLOJİSİ

Göçü dikkate almak, psikologların gruplar arası ilişkiler konusunda zamansal ve uluslararası olarak daha geniş bir perspektifle çalışmasını da gerektirmektedir. Tarihsel ve çağdaş durum, ulusların ve nüfuslarının göç ve göçmenlere yönelik genel yönelimini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle kültür, göç psikolojisi için çok önemlidir (Heckmann, 2015: 38). Örneğin Kanada, geleneksel olarak göçü, gelişiminin ayrılmaz bir parçası olarak görmüştür, oysa Almanya çok yakın zamana kadar yalnızca etnik Alman atalarına miraslarını izleyebilen insanlar tarafından resmi göçe izin vermiştir. Diğer etnik gruplar için Almanya, Gastarbeiter veya misafir işçiler sınıflandırmasını geliştirmiştir (Klekowski ve Höhne, 2017: 169). Bu konuk işçiler, geçici ya da mevsimlik işçilerden daha fazlasıdır; başta Türkiye'den olanlar olmak üzere birçok misafir işçi, ailelerinin de katılımıyla tamamen Almanya'ya yerleşmiş ve üç kuşak boyunca vatandaşlık statüsü kazanmadan Almanya'da yaşamıştır. Önemli tartışmalardan sonra 2000 yılında kabul edilen yeni yasa, artık Almanya'da doğan çocukların Alman vatandaşlığına hak kazanmalarına izin vermiş ve yabancıların vatandaşlık kazanmaları için gerekli asgari ikamet yıllarını azaltmıştır (Dovidio ve Esses, 2001: 378). Göçmenlerin davranışı, doğrudan psikolojileri tarafından belirlenmektedir.

Göç nedenleri çeşitlidir ve savaş ya da baskı gibi son derece olumsuz yaşam koşullarından kaçmaktan ekonomik durumları iyileştirme umutlarına ve merakına kadar çeşitlilik göstermektedir. Göç her durumda, bir kültürden diğerine geçiş, genellikle bireylerin gelişimsel yollarını etkileyen benzersiz stres faktörlerinin (ör. sosyal bağların bozulması) eşlik ettiği büyük bir yaşam geçiştir (Bala, 2007: 373). Kültürel çeşitliliğin yüksek olduğu toplumlarda, kültürleşmeyle ilgili konular büyük önem taşımaktadır. Kabul eden ülkeler, göçmenlerin asimilasyonunu destekleyebilir, çok kültürlü bir eğilimi kabul edebilir veya göçmenleri yüksek ayırım eğilimi olan ayrı gruplar olarak hoş görebilir. Kültürleşme alanındaki gelişim araştırmaları, göçmenlerin yeni bağlama ne kadar iyi uyum sağladıklarını açıklamada ve özellikle gençlerde olumlu ve olumsuz gelişimsel yörüngeleri şekillendiren faktörleri belirlemede özellikle ilgi çekmiştir (Weichold, 2010: 1). Psikolojik sorunlar yaşa ve cinsiyete göre değişmekle birlikte, tüm göçmenler, mülteciler ve sığınmacılar psikolojik sorunlar yaşamaktadır.

Yıllar süren sosyal, ekonomik ve politik değişimler, yoğun ve kapsamlı göç faaliyetleriyle sonuçlandı. Zorunlu ve gönüllü göçmenlerin ortaya çıkması, sosyal psikolojide yeni bir yönün gelişimini beraberinde getirdi: göç psikolojisi. Birçok disiplin, göç çalışmaları, göçmenlerin sorunları ve uyum süreçleriyle bağlantılıdır. Sosyal-psikolojik literatürde, bir sosyal-kültürel çevrenin yeni koşullarına uyum için çeşitli modeller ele alınmaktadır (Gurieva ve diğerleri, 2015: 61). Göçmenlerin ruh sağlığı hiçbir şekilde yeni bir araştırma konusu değildir. Yine de, özellikle Batı ülkelerindeki göçmen nüfusun demografik yapı, göç nedenleri, varışta sağlık durumu, kültürel arka plan vb. Açısından sürekli değişmesi nedeniyle, sürekli olarak deneysel olarak yeniden incelenmesi gereken bir konudur (Tinghög, 2009: 3). Göçmenlerin statüsü ve psikolojisi her zaman bir sorun olmuştur.

Ulusal Tıpta Uzmanlık Derneği olan ve ülke çapında 38.500'den fazla psikiyatri hekimini temsil eden Amerikan Psikiyatri Birliği (APA), Göçmenlerin Gözaltı Merkezleri ve Göçmenlerin Tedavisi Hakkında Kamu Görüşü Talebi Komisyon'uyla birlikte çalışmaktadır. APA, daha önce gözaltına alınan göçmen çocuklar ve aileleri üzerinde, İdare'nin Flores anlaşmasında önerdiği değişikliklerden kaynaklanan uzun süreli travmaya ilişkin endişelerini dile getirmiştir (USCCR, 2019: 121). Birçok eyalet, göç ve göçün sonuçları için yasalar çıkarmış ve önlemler almıştır.

Amerikan göç organizasyonları, göçün ekonomik nedenleri ve sonuçlarından çok, sosyal ve psikolojik nedenleri ve sonuçları üzerinde çalışmaktadır. Bir yerden diğerine geçme hareketi fiziksel bir durum gibi görünse de psikolojik boyutu daha güçlü bir eylemdir. Göç hareketi öncelikle yoğun korku, endişe, heyecan, umut ve beklenti gibi duygularla ilerlemektedir. Göçmenlerin insan olması, göçe duygusal bir boyut katmaktadır (Berry, 2001: 628). Göçmen, bedeni ve tinsel varlığıyla göçü yaşamaktadır. Bu da doğal olarak davranışlardaki ve en yaygın iletişim aracı olan dile yansımaktadır. Her dil, insanın psikolojisine göre değiştiği gibi, dil değişimi göçmenlerde daha belirgin biçimde gözlenmektedir (Reitemeier, 2013: 252). Dil, her türlü etkiyle çok kısa sürede hızlıca değişen kültürel unsurdur.

Göçmen psikolojisi göçün her aşamasında değişebilir Göçün psikolojik etkileri göçten çok önce başlar ve göçten sonra uzun bir süre devam eder (Kristal-Andersson, 2000: 196). Birkaç çalışma, kültürel stresi azaltabilecek veya iyileştirebilecek birden fazla faktör tanımlamıştır. Yeni ülkede daha uzun süre kalmanın kültürel stresi azaltması bekleniyor. Çok sayıda araştırma, arkadaşlardan, ailelerden ve / veya kurumlardan gelen sosyal desteğin, kültürü azaltabileceğini bulmuştur. Hovey ve Magana, sosyoekonomik statünün, göç etme kararındaki kontrol duygusunun ve yeni ülkenin kültürel çeşitliliği kabul etme isteğinin farklı kültürleşme stres düzeylerine katkıda bulunan faktörlerden bazıları olduğunu bulmuştur (Hernandez, 2009: 717). Göçmenlikten önce ve sonra psikolojiyi yönetmek, göçmenin iradesi ile ilgilidir. Dolayısıyla göçmen, göç sürecinde davranışlarının ve dilinin değiştiğini çoğunlukla farketmekte ve buna izin vermekte veya vermemektedir.

Doğal olarak göçün her birey üzerinde farklı etkileri vardır. Yaşlılar ve yetişkinler, deneyimleri nedeniyle ağır göç maliyetinden daha az etkilenmektedir. Ancak çocuklar ve gençler kendilerini daha ağır biçimde rahatsız hissetmektedir (Perreira ve Ornelas, 2011: 205). Kadınlar göçün etkilerini daha şiddetli yaşamaktadır. Göçün psikolojik etkileri kültürlere göre değişiklik göstermektedir. Güney ve Güney Afrika'daki göçün doğası hakkında, psikoloji ve göçün kesişme noktasını eleştirmeye yardımcı olabilecek ve böylelikle gelecek için bir araştırma gündeminin çizelgesi oluşturmaya yardımcı olabilecek bir dizi düşünce vardır. Bunların çoğu, göç çalışmalarında uzun süredir devam eden tartışmaları, göç üzerine ortaya çıkan psikolojik literatüre bağlamayı içermektedir (Palmary, 2018: 8). Her insan göçü farklı algılamakta ve göçün etkilerine farklı tepkiler vermektedir. Bu bağlamda, göçün neden olduğu davranış ve dil değişiklikleri de her insanda farklı olmaktadır.

Çoğu durumda, göçmenler yerli nüfustan farklı ırk ve etnik gruplardan gelmektedir ve farklı dini, siyasi ve kültürel geçmişlere sahiptir. Farklı bir din, dil veya kültüre sahip grupların akışı, mevcut kurumları baltalıyor ve mevcut sakinlerin yaşam biçimlerini ve sosyal statülerini tehdit ediyor olarak algılanabilir. Göçmenlerin yabancılığı, sosyal çevredeki strese atfedilebilen saldırgan dürtülerin yer değiştirmesinden kaynaklanan düşmanlığı da çekebilir (Cobb vd., 2018: 9). Her durumda, göçmenler endişeli ve korkulu hissediyorlar.

Göçmenler, mülteciler ve sığınmacılar, koşullar nedeniyle diğer insanlara göre daha fazla psikolojik sorunları olan kişilerdir. Araştırmalarda çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Genel olarak, göçmenlerin yaklaşık yüzde 29'u duygusal sorunlar yaşadığını ve yüzde 16'sı 3. dalgada yüksek düzeyde stres olduğunu bildirmiştir. 2. dalgadan 3. dalgaya kadar yüksek stres seviyelerinde hafif bir artış bulunmuştur. Tanımlayıcı ve regresyon analizleri, cinsiyet, göçmen kategorisini göstermiş, menşe bölgesi, gelir ve yerleşim sürecine ilişkin algılar, yeni göçmenler için ruh sağlığı ve esenlik sonuçları ile ilişkilendirilmiştir. Tanımlayıcı ve regresyon sonuçları, kadınların duygusal sorunlar yaşadıklarını bildirme olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, ruh sağlığı ile ilgili diğer çalışmalarla uyumludur (Robert ve Gilkinson, 2012: 24). Göçmenler, mülteciler ve sığınmacılar, fiziksel sorunlardan çok psikolojik sorunlar yaşadıklarını söylemiştir.

Göç psikolojisi konjonktüre göre değişmektedir. Ayrıca her ülke ve kültürde farklı psikolojik durumlar ortaya çıkmaktadır. Kanada göçmenlik seçim sisteminin, yüksek vasıflı işçilerin Kanada'ya girişini teşvik etmek için bir puan sistemi kullanmasına rağmen, bu aynı becerilerin Kanada işgücü piyasasında, özellikle de ırksal azınlık için, genellikle göz ardı edildiğine dair kanıtlar vardır (Edmonston, 2016: 98). Sorulması gereken önemli bir soru, bu ırksal azınlık göçmenlerinin becerilerinin, bu becerilerin elde edildiği ülkelerdeki eğitim kalitesinin düşük olması nedeniyle, bu göçmenlerin İngilizce veya Fransızca dilindeki yetersizlikleri nedeniyle azaltılıp indirilmeyeceğidir. Irksal önyargı veya belki de diğer bilinmeyen faktörler nedeniyle Kanada normları ve istihdam uygulamaları hakkında, bu etkilere neyin yol açtığına anlaşılması, Kanada'da artan endişenin önemli bir kaynağı olarak kabul edilen sorunu hafifletmeye yardımcı olmalı ve politika müdahalesi için bir giriş noktası sağlamalıdır (Esses ve diğerleri, 2010: 639). Göç psikolojisi de yönetimler tarafından değerlendirilmektedir. Ancak yetkin olmayan kişiler, sorunu çözmeye de muktedir olamamaktadır.

Göçmenlerin özellikle uyum sürecinde büyük sorunları var olmaktadır. Göçmenlik değişim demektir; kişilerarası sistemlerde ve sosyal ağlarda kesintileri ve anlam sistemlerine meydan okumaları ifade etmektedir. Kimliklerin, sosyal ve kültürel sistemlerin bu bağlamla bütünleştirilmesini içeren yeni bağlamlara uyum anlamına gelmektedir. Bu süreç bazen uzun ve zordur (Sonn, 2002: 217). Bu nedenle idareler entegrasyon sürecinde en çok çabayı sarf etmektedir.

Göçmen kökenli yetişkinlerin, çocukların, yaşlı yetişkinlerin ve ailelerin de sıklıkla direnç gösterdiklerini ve koruyucu geleneksel aile ağlarının ve kolektivistik başa çıkma stratejilerinin daha fazla kullanımı dahil olmak üzere kendi özel kültürel bağlamlarında köklenen koruyucu faktörlerden yararlandıklarını belirtmek önemlidir (örneğin, aileden veya benzer etnik akranlardan yardım istemek gibi). Göçmenler klinik tedaviye ihtiyaç duyduğunda, tedavi sürecine bir direnç ve başa çıkma perspektifi dahil etmek önemlidir. Bazı göçmenler, ABD'deki aile yapılarından güç alabilmektedir. Terapistler olumsuz veya yanlış anlamaya neden olabilmektedir. Bir kültürel bağlamda bir güç olarak kabul edilebilecek bir şeyin, bir başkasında sapkın veya istenmeyen olarak değerlendirilebileceğini belirtmek önemlidir. Kültürel açıdan yetkin muamele, göçmen kişiler arasında kültüre özgü değişimleri dikkate almayı gerektirmektedir. Ekolojik perspektifle tutarlı olarak, bu rapor ruh sağlığını ele alırken kişi ve çevrenin etkileşimi ve sosyal kimliklerin (ör. Cinsiyet, ırk, etnik köken, yaş, cinsel yönelim, sosyal sınıf, engellilik / yetenek ve göçmenlik durumu) ilgili kesişimlerini vurgulamaktadır (<https://www.apa.org/topics/immigration>, 2012: 9). Göçmen psikolojisi birçok faktörden etkilenmekte ve aynı zamanda geniş bir çevreyi etkilemektedir.

Göçmenlerin suça eğilimi araştırmaları bir bakıma insanları ayırıştırma, göçmenleri dışlama olarak yorumlanırken, aslında suç işleme eğiliminin bütün insanlarda benzer etkenlerle ortaya çıktığı, herkesin suç işleme potansiyelinin eşit olduğu sonucuna da ulaşılmaktadır (Zdun, 2022: 24). Ancak göçmenler içinde de, düzensiz göçmenlerin ve vatandaşlık almamış göçmenlerin, kendilerini daha çok dışlanmış ve ayırıştırılmış hissetmeleri nedeniyle suç işleme eğilimlerinin daha yüksek olduğu

bilinmektedir (Gathmann ve Monscheuer, 2020: 9). Dışlanmışlık ve aşağılanmışlık duygusu, olumsuz reaksiyonları açığa çıkaran özellikler taşımaktadır.

Göçmenlerin hukuka uyumu ve suça eğilimi bazı ülkelerde araştırma konusu olmuştur. Göçün kontrol altına alınması ve göçten kaynaklanan sorunlara çözüm bulunması doğrudan bu araştırmaların sonuçlarıyla ilintilidir (Fuchs vd., 2016: 119). Göçmenlerin kökenleri, kimlikleri, kültürleri psikolojik sorunlar ve suça eğilim konusunda önemli birer etkenken, göçmenin karakteri ve çevresel etkenler de göçmenin iletişim eylemlerini ve davranışlarını etkileyen unsurlardır (Weik, 2018: 55). Olumsuz koşullarla oluşmuş bir çevre, göçmenin psikolojini de olumsuz etkilemekte, suç işlemekte bir sakınca görmemesine neden olmaktadır.

Dünyadaki gelişmeler insanlarda farklı etkiler bırakmakta, ancak en çok güvensizlik duygusunu açığa çıkarmaktadır. Dünyanın istikrarsız ortamı, savaşlar, hukuk ihlalleri, bozuk ekonomiler çok sayıda kişide kaygıya ve korkuya yol açmaktadır. Söz konusu etkiler, zaten psikolojik bir travma yaşayan göçmenlerde daha ağır sonuçlarla ortaya çıkmaktadır (Heinz, 1926: 397). Ağır psikolojik etkiler göçmenleri suça yönlendiren başlıca etkenlerdir. Ancak araştırmalar, göçmenlerin işlediği suçların çoğunun, kendilerine karşı yönelen şiddete karşı verilen karşı suçlar olduğunu göstermektedir (Reich, 2003: 51). Bazı toplumlardaki ırkçı veya dinci etkiler, göçmenlerde de savunma niteliğinde, suç da içeren reaksiyonlarla karşılık bulmaktadır.

Kişinin kendini güvende hissetmemesi, psikolojide en çok olumsuz etkiye neden olan duygu olarak ortaya çıkmaktadır. Güvensizlik, saldırganlıktan tartışmaya, hırsızlıktan cinayete kadar pek çok suça eğilimi tetikleyen etken sayılmaktadır (Pfeiffer, 2018: 88). Suç işleme istatistiklerinde aslında kadınlar ve erkeklerin kabaca eşit oldukları, açığa çıkmamış suçların bazen görülen suçlardan daha fazla olabildiği, göçmenlerin suç işleme oranının da yerleşik insanlardan daha fazla olmadığı belirlenmiştir (Hermann ve Laue, 2003: 73). Ancak değişik önyargılarla göçmenlerin potansiyel suçlu olarak görülmesi yaklaşımı yaygınlık kazanmaktadır.

Göçmenlerin adaptasyon ve entegrasyon süreçlerinin gecikmesi veya sorunlu ilerlemesi de güvensizlik duygusuna neden olduğu için, göçmenin suça yönelmesinde etken olmaktadır (Pfeiffer, 2007: 47). Adaptasyon ve entegrasyon da tümüyle, göçmenin iletişim becerilerine ve iletişim aracılığıyla toplumla bütünleşmesine bağlıdır.

İnsanlarda, kaybetmenin verdiği acıya bağlı olarak suça yönelmesinin, bir başkaldırı olarak suçla ilintili olduğu da belirlenmiştir. Bir yakınına, değer verdiği eşyayı, soyut varlıkları, anılarını yitiren insanlarda, yasadışı veya ahlak dışı eylemlere yönelerek öç almaya çalıştığı görülmüştür (Amshoff, 2007: 63). Ancak insan, kayıptan duyulan acıyı veya öfkeyi diğer insanlarla paylaştığı zaman acısı azalmaktadır.

GÖÇMENLERİN SUÇA EĞİLİMİ VE İLETİŞİM İLİŞKİSİ

Avrupa'da Arap göçmenler tarafından işlenen şiddet suçlarına ilişkin raporlar, Türk aileleri tarafından işlenen töre cinayetleri veya organize Lübnanlı klanların organize uyuşturucu kaçakçılığı günlük basın bir parçası haline gelmiştir (Hoven, 2018: 157). Göçmenlerin, topluma karışıp uyumlu birer birey olarak yaşamaları durumunda suça eğilimlerinin de azaldığı ve hatta yok olduğu da rapor edilmiştir (<https://www.hss.de/fileadmin/migration>, 2022: 24). Bir iletişim ortamına katılıp sosyalleşerek iletişim kuran göçmenlerin suçtan da uzaklaştığı anlaşılmaktadır.

Avusturya hükümeti, son yıllarda artan göçlerle birlikte göçmenlerin işlediği suç sayısında artış olduğunu belirten demeç yayınlamıştır (Grafl, 2017: 182). Zygmunt Bauman'ın Eylül 2016'daki "Göç ve Korkutma" konulu makalesinde belirttiği gibi, bugün önde gelen politikacılar ve nüfusun büyüyen bir kısmı "ötekinin korkusunu" somutlaştırmıştır. Göçmenlerin, ötekileştirilmesi ve iletişimden uzaklaştırılması durumunda suça eğilimlerinin arttığı belirlenmiştir (Ruhrmann, 2018: 288). Göçmenin dışlanması ve hatta özellikle aşağılanması, suçu da beraberinde getirmektedir.

Avrupa'daki pek çok terör eyleminde, göçmenlerin rol aldığı ve bazılarının doğrudan eyleme katılmak için göç ettiği bulgusu vardır (Glišović, 2019: 3332). İnsanlar genellikle yaşam standartlarını yükseltmek, yurtdışında yaşayan aile üyelerine katılmak, çalışmak veya okumak ya da çatışmaların parçaladığı ülkelerden kaçmak ya da uluslararası koruma talep eden bölgelere geçmek için göç etmektedir (Złotowski, 2021: 17). Göç nedenleri kuramsal olarak farklı biçimlerde ortaya konya da, suç işlemek için göç etmek de artık göç nedenleri arasında sayılmaktadır.

Göçmenlerin suça eğilimleri konusunda konaklama koşulları veya oryantasyon ve perspektif eksikliğinin neden olduğuna dair bulgular bulunmaktadır (Giesing vd., 2019: 36). Ancak göçmenlerin kendilerini ifade edememeleri, sorunlarını kendi içlerinde saklamaları, iletişim kuramamaları, tüm sorunlara ek olarak tetikleyici bir etken niteliğiyle ortaya çıkmaktadır (Atanisev vd., 2019: 42). Göçmenler, sorunlarını, sıkıntılarını, dileklerini dile getirebildikleri, diğer insanlarla söyleşip iletişim kurdukları sürece suçtan uzak kalmaktadırlar.

Özellikle dil bilmemeyle başlayan sorunlar göçmenlerin suça eğilimlerini arttırmakta, göçmen davranışlarında radikalleşmeye yol açmaktadır (Kornmann ve Mayer, 2018: 260). Göçmenin, sosyal, etnik veya dini grup/topluluğuyla ilgili yaşadığı sorunlar, eleştiriler, göçmen onuruna yapılan saygısızlık, haksız ayrımcılık gibi nedenlerin de göçmenleri suça ittiği belirlenmiştir. Söz konusu durumlar yasalarla güvence altına alınsa da, aksi durumlara rastlanabilmektedir (Lang, 2017: 14). Başta dil olmak üzere, iletişimin tüm alt başlıkları ve iletişim araçlarını kullanamama ve sorunlarını dile getirememe, göçmen için suça eğilimin başlangıcı olarak ortaya çıkmaktadır.

Medyada yer alan yayınlarda göçmenlerin dışlanması veya aşağılanması da göçmenlerde suç işleme eğilimi yaratan etkenlerdir. Medya çalışanlarının, göçmenleri yabancı olarak görmesi, milliyetçi kesimlere yaranabilmek için göçmenleri küçümsemeleri başlıbaşına sorunlara yol açmaktadır (Müller, 2015: 112). Göçmenlerin ötekileştirilmesi, dışlanması, küçümsemesi, onların

iletişim eylemlerini tümüyle engelleyerek adaptasyon ve entegrasyon süreçlerinin gecikmesine, göçmenlerin toplumla bütünleşmelerinin olanaksızlaşmasına neden olmaktadır.

Başta dil bilmemeyle başlayan eziklik ve kendini yabancı hissetmeyle gelişen gerilim, göçmeni suça yönlendiren başlıca etkenlerdir. Göçmen, ne kadar gerilip kendini kötü hissederse, o kadar suça eğilim göstermektedir (Freundt, 2018: 66). Göç, bazen umutlar da içermekle birlikte, genellikle acı ve hüsrarla sonuçlanan ve göçmende depresyona yol açan eylemdir. Göç sürecinde birçok kayıp veren göçmen, doğal olarak kaybedeceği fazla bir şeyi kalmadığı için, suça eğilim göstermekte bir sakınca görmemektedir (Maier, 2017: 13). Özellikle göçmendeki psikolojik sorunlar ve iletişim kuramama sıkıntısı göçmeni fazlaca etkilemektedir.

SONUÇ

Son yüzyıl, değişik nedenlerle kitlesel göçlerin yaşandığı ve göçmenlerin büyük bölümünün umutlarının hüsrarla değiştiği, ötekileştirilme ve gerilim gibi nedenlerle göçmenlerin bir bölümünün ahlak ve yasadışı olaylara karıştığı dönem olmuştur. Ekonomik, kültürel, siyasi vb. nedenlere bağlı olsa da, her göç daha iyi yaşam koşulları için hareket ederken, göç sonunda neyle karşılaşacağını bilmeyen göçmenin akli bazen yasal ve ahlaki değerlerin dışına çıkmaktadır.

Göçmen, göçün doğal süreci içinde kaygı ile yaşayan, gerilmiş, psikolojik travma geçiren kişidir. Göçmenin yaşadığı psikolojik sorunların temel çözümü iletişimde bulunmaktadır. Değişik nedenlerle iletişim kuramayan veya iletişimi engellenen göçmen, doğal olarak sert ve ters reaksiyon vermektedir. Olumsuz reaksiyon bazen yasadışı eylem, yani suç olarak ortaya çıkmaktadır. Göçmenin suça eğilim göstermesi, bazen doğal karşılanırken, göçe maruz kalmış uyar ülkeler göçmenin suça eğilim gösterme nedenlerini de araştırmaktadır.

Göçmenler genellikle, dışlandıklarında, haksızlığa uğradıklarında, toplum içinde veya medyada aşağılandıklarında olumsuz reaksiyon gösterip suç işlemeye yönelmektedir. Bu reaksiyon, gerilim ve olumsuz etkilerin doğal bir sonucu olarak kabul edilmektedir. Genellikle sapıklık, hırsızlık, taciz, cinayet ve terör eylemi biçiminde kendini gösteren göçmen suçları, adaptasyon ve entegrasyon süreçlerini eksiksiz biçimde tamamlamış göçmenlerde görülmemektedir. Bu da, sosyal yaşama karışıp iletişim kurabilen göçmenlerin suça eğilim göstermediği anlamına gelmektedir.

İnsan psikolojisinde ağır bir travmaya neden olan göç eylemi, iyileştirme tedavisi görmedikçe veya sağlıklı biçimde sosyal ortama katılmadıkça olumsuz biçimde sonuçlanmaktadır. Göç sonunda çoğunlukla hüsrana uğrayan göçmenler, kısa süre içinde adaptasyon ve entegrasyon süreçlerini tamamlamadıkları sürece sorun yaşamaktadır. Sorunların temelinde, iletişim eksikliği ve sosyal yaşamdan uzak kalma gibi nedenler bulunmaktadır. Bu nedenler de göçmenlerin suça eğilim göstermelerine neden olan etkenler olarak açıklanmaktadır.

Göçten kaynaklanan sorunların çözümü ulusal ve yerel yönetimlere ağır yükler yüklemektedir. Ancak göçlerin planlı biçimde karşılanması ve yeterli önlem alınmasıyla göç sorunları çözülmektedir. Özellikle göçmenlerin iletişime dayalı etkinliklerle sosyalleştirilmesi, yoksulluk ve yoksunluklarının giderilmesi ve bu yolla adaptasyon ve entegrasyon süreçlerinin hızlandırılması, göçmenlerin suça eğilim göstermelerinin de önüne geçmektedir.

KAYNAKÇA

Amshoff, E. (2007). Erfahrungsbericht: „Verlust, Abschied, Trauer – Neubeginn“ in der Jugendhilfe. Jugendhilfe aktuell, 2: 61-63.

Atanisev, K. ve Haverkamp, R. ve Kunkel, F. ve Müller, A. (2019). Migration und Kriminalität Hellfeldstatistiken, Dunkelfeldstudien und Kriminalitätstheorien. Berlin: Bundesministerium für Bildung und Forschung – BMBF.

Bala, C. (2007). Ulrike Davy, Albrecht Weber (Hg.): Paradigmenwechsel in Einwanderungsfragen? Überlegungen zum neuen Zuwanderungsgesetz (Interdisziplinäre Studien zu Staat und Recht, Bd. 41). Politische Vierteljahresschrift, 48 (2), 372-373.

Berry, J. W. (2001). A Psychology of Immigration. Journal of Social Issues, 57 (3): 615-631.

Cassee, A. (2012). Ein doppeltes Recht auf Ausschluss? Einleitende Gedanken zu Migration und Ethik. Ed. Andreas Cassee / Anna Goppel, Paderborn: Mentis Verlag GmbH, Paderborn, Germany.

Costa, G. ve Ewert, B. (2014). Cities of Migration: The Challenges of Social Inclusion. Social Vulnerability in European Cities, Ed. Costanzo Ranci, Stefania Sabatinelli, London: Palgrave Macmillan, s. 134-159.

Dovidio, J. F. ve Esses, V. M. (2001). Immigrants and Immigration: Advancing the Psychological Perspective. Journal of Social Issues, 57 (3), s. 375–38.

Freundt, M. (2018). Sprachbarrieren als Hemmnisse der Integration eine Untersuchung zur Wirksamkeit ausgewählter Textoptimierungsmethoden in Prüfungsaufgaben mit Hilfe von EyeTracking am Beispiel der aktuellen Flüchtlingsproblematik. Yayınlanmamış Bitirme Tezi, Hochschule Merseburg Fakultät Wirtschafts- und Informationswissenschaften Fachrichtung Informationsdesign und Medienmanagement.

- Fuchs, W. ve Kremmel, K. ve Kretschmann, A. ve Pilgram, A. (2016). Migration, Legalität und Kriminalität: Rechtssoziologische Wissensdefizite im Schatten administrativen Wissens. *Österreichische Zeitschrift für Soziologie*, 2 (41):103-123.
- Gathmann, C. (2020). Einbürgerung (junger) Migranten: Katalysator oder Belohnung für gelungene Integration? *Institut - Leibniz-Institut für Wirtschaftsforschung an der Universität München, München*, 73 (11): 03-24.
- Giesing, Y. ve Rhode, C. ve Schönauer, A. ve Steinruck, F. (2019). Fakten zur Kriminalität von Geflüchteten. *ifo Schnelldienst*, 5: 32-37.
- Gilfoyle, T. J. (2015). The Immigrant, Hollywood and Human Trafficking - The Immigrant (2013). *The Journal of the Gilded Age and Progressive Era*, 14 (3): 455-457.
- Gleixner, C. (2021). Hysterie oder reale Bedrohung, eine kriminologische Einordnung des Phänomens Clankriminalität in Deutschland. *Yayımlanmamış Bitirme Tezi, Hessische Hochschule für Polizei und Verwaltung Erlangung des akademischen Grades Bachelor of Arts*.
- Glišović, L. (2019). Kriminalität von Migranten in Deutschland und Serbien - Eine Kriminologische Analyse Unter Besonderer Berücksichtigung Der Kölner Silversternnacht 2015. *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C. 21: 3325-3372.
- Grafl, C. (2017). *Migration und Kriminalität in Österreich –Was wissen wir wirklich?* Hannover: Forum Verlag Godesberg GMBH.
- Gurieva, S. D. ve Kostromina, S. N. ve Tcvetkova, L. A. ve Samuylova, I. A. ve Konfisakhor, A. G. ve Anisimova, T. V. (2015). Migration as An Indicator of People's Social and Psychological Stability (as exemplified in the Pskov Region). *Psychology in Russia: State of the Art*, 8 (1), s. 61-73.
- Heckmann, F. (2015). *Integration von Migranten*. Heidelberg: Springer.
- Heinz, W. (2016). *Kriminalität und Kriminalitätskontrolle in Deutschland*. Konstanz: Konstanzer Inventar Sanktionsforschung.
- Hermann, D. ve Laue, C. (2003). Ein populäres kriminalpolitisches Konzept Kommunale Kriminalprävention. *Sicherheit und Kriminalität*, Stuttgart: Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg, s. -70-76.

- Herwig, A. ve Konietzka, D. (2012). Zwischen Integration und Ausschluss. Die Klassenpositionen von Migranten im Zeit- und Generationenvergleich. *Zeitschrift für Soziologie*, 41 (4): 295-315.
- Hess, H. ve Scheerer, S. (2004). *Theorie der Kriminalität. Soziologie Der Kriminalität*, Westdeutscher Verlag, s. 69-92.
- Hoven, E. (2018). Migration und Kriminalität. Migration, Ed. Friedrichs/Gössl/Hoven/Steinbicker, *Gesellschaftliches Zusammenleben im Wandel*, Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissenschaften und der Künste, s. 149-171.
- <https://www.apa.org/topics/immigration> (2012). *Crossroads The Psychology of Immigration in the New Century*. Washington: American Psychological Association.
- https://www.hss.de/fileadmin/migration/downloads/071207_VortragReusch.pdf (2022). Migration und Kriminalität- Rechtstatsächliche und kriminologische Aspekte und Lösungsansätze für eine erfolgreiche Integration. https://www.hss.de/fileadmin/migration/downloads/071207_VortragReusch.pdf, 20.10.2022.
- Karstedt, S. ve Oberwittler, D. (2004). *Neue Perspektiven Der Kriminalsoziologie. Soziologie Der Kriminalität*, Westdeutscher Verlag, s. 7-35.
- Klekowski, A. ve Höhne, J. (2017). Gastarbeiter Migration Revisited: Consolidating Germany's Position as an Immigration Country. *South-North Migration of EU Citizens in Times of Crisis*, 149-174.
- Kornmann, M. ve Mayer, A. (2018). Herausforderungen der Zuwanderung für die Polizeiliche Kriminalprävention. *Prävention & Integration*, Ed. Erich Marks, Mönchengladbach: Forum Verlag Godesberg GmbH, s. 255-261.
- Kristal-Andersson, B. (2000). *Psychology of the Refugee, the Immigrant and Their Children*. Lund: Department of Psychology University of Lund.
- Lang, F. (2017). Migration und Sicherheit. *Perspektiven Integration*, 4: 10-15.
- Maier, T. (2017). *Psychotherapie mit Migranten. Fortbildung*, 1: 11-13.
- Müller, D. (2015). Die Darstellung ethnischer Minderheiten in deutschen Massenmedien. *Massenmedien und die Integration ethnischer Minderheiten in Deutschland*, Bielefeld: Transcript Verlag, s. 83-126.

- Pfeiffer, C. (2007). Gewalttätigkeit bei deutschen und nichtdeutschen Jugendlichen – Befunde der Schülerbefragung 2005 und Folgerungen für die Prävention. Hannover: Kriminologisches Forschungsinstitut Niedersachsen e.V.
- Pfeiffer, H. (2018). Befragung zu Sicherheit und Kriminalität in Niedersachsen 2017. Hannover: Landeskriminalamt Niedersachsen Kriminologische Forschung und Statistik (KFS).
- Razum, O. ve Zeeb, H. ve Meesmann, U. ve Schenk, L. ve Bredehorst, M. ve Brzoska, P. ve Dercks, T. ve Glodny, S. ve Menkhous, B. ve Salman, R. ve Saß, A. C. ve Ulrich, R. (2008). Schwerpunktbericht der Gesundheitsberichterstattungen des Bundes Migration und Gesundheit. Berlin: Robert Koch-Institut.
- Reich, K. (2003). Sind ausländische Jugendliche krimineller? Kriminalität von Jugendlichen mit Migrationshintergrund. Sicherheit und Kriminalität, Stuttgart: Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg, s. 45-52.
- Reitemeier, U. (2013). Zur kommunikativen Realisierung von Differenzorientierung in Situationen zwischen Aussiedlern und Einheimischen. Das Deutsch der Migranten, Ed. Arnulf Deppermann, Mannheim: Institut für Deutsche Sprache, s. 245-268.
- Ruhrmann, G. (2018). „Integration“. Herausforderungen für die politische Kommunikation. Prävention & Integration, Ed. Erich Marks, Mönchengladbach: Forum Verlag Godesberg GmbH, s. 279-307.
- Sonn, C. C. (2002). Immigrant Adaptation Understanding the Process Through Sense of Community. Psychological Sense of Community, New York: Springer, 205-222.
- Tinghög, P. (2009). Migration, Stress and Mental Ill Health. Linköping: Linköping University.
- USCCR (2019). Trauma at the Border: The Human Cost of Inhumane Immigration Policies. Washington, D.C: The United States Commission on Civil Rights.
- Weichold, K. (2010). Introduction to Mobility, Migration, and Acculturation. International Society for the Study of Behavioural Development, 2 (58), s. 1-59.
- Weik, C. (2018). Kriminalität bei Menschen mit Migrationshintergrund – Socialnet. <https://www.socialnet.de/files/materialien/attach/391.pdf>, 18.10.2022.
- Zdun, S. (2022). Kriminalität: Heranwachsende, Migrationsbiografie und Banden. <https://www.fachkommission->

integrationsfaehigkeit.de/resource/blob/1786706/1790086/7923effb8b7ab9edb5e8325348941fce/kriminalitaet-data.pdf?download=1, 18.10.2022.

Złotowski, K. (2021). Migrationsdruck als Waffe in einem hybriden Krieg. Der negative Einfluss der außereuropäischen MIGRATION auf die EU-Mitgliedstaaten, Brusel: ECR Group.